

Treball de fi de màster

Títol: *Producció d'un vídeo didàctic com a activitat d'aprenentatge actiu.*

Cognoms: Juncà Salvia

Nom: Eva

Titulació: Màster en Formació del Professorat d'Educació Secundària Obligatòria i Batxillerat, Formació Professional i Ensenyament d'Idiomes.

Especialitat: Formació Professional

Director/a: Xavier Giró i Nieto

Data de lectura: 1 de juliol de 2011

ÍNDIX

1. INTRODUCCIÓ	3
2. DEFINICIÓ I CONTEXT DEL PROBLEMA	5
2.1. Competències bàsiques	5
2.2. Competències professionals	5
2.3. Capacitats clau	6
2.4. Continguts del crèdit en el que planifiquem l'activitat	6
2.5. El grup classe	7
2.6. Metodologies utilitzades per l'activitat	7
2.7. Objectius de l'activitat	7
3. DESCRIPCIÓ DEL PROBLEMA	8
3.1. Metodologia	8
3.2. Resum del projecte que realitzarà l'alumnat	10
3.3. Organització del grup-classe	10
3.4. Recursos i material didàctic necessari	10
3.5. Planificació de l'evolució de l'activitat	11
3.6. Dates d'entrega, planificació de les classes, etc.	11
3.7. Contingut de l'activitat	11
3.8. Objectius de l'alumnat	12
3.9. Criteris d'avaluació	12
4. RESULTATS	13
4.1. Descripció de l'activitat	13
4.2. Problemes que han sorgit	13
4.3. Modificacions que s'haurien d'aplicar per solucionar els problemes	13
4.4. Valoració global	14
5. CONCLUSIONS	15
6. BIBLIOGRAFIA	17
6.1. Webgrafia	17

1. INTRODUCCIÓ

En les següents pàgines els presentaré una proposta d'educació, basada en l'aprenentatge actiu dels alumnes a través de la creació d'un vídeo didàctic. Aquest projecte s'ha portat a terme amb un grup pilot, el qual ha servit de testimoni per poder veure els punts forts i febles, i la seva utilitat pràctica. D'aquesta forma, puc explicar, amb coneixement de causa, com poder aplicar el projecte, quina utilitat té, els beneficis, i quins poden ser els possibles contratemps i/o errors i com evitar-los. Crec que aquest projecte és útil, perquè l'alumnat aprèn i per tant obté resultats positius, a més a més de motivar als alumnes per la seva vinculació amb les TIC.

Primer de tot, quan es comença a parlar d'un tema, crec que sempre se l'ha de definir. En el nostre cas, hauríem de delimitar el significat de vídeo educatiu i d'aprenentatge actiu, i diferenciar-lo amb el de vídeo didàctic. Un vídeo didàctic, és, segons Ricardo Muñoz, professor de la UCLM [1], un vídeo dissenyat expressament per la pràctica educativa, en contraposició al vídeo educatiu, que és el que s'utilitza amb finalitat d'aprenentatge però que no ha estat elaborats amb aquest objectiu. És per aquesta raó que ha de quedar clar que l'elaboració d'un vídeo didàctic, és una activitat que realitzen els alumnes que implica un aprenentatge actiu, empíric sobre el que s'aprèn, explicant-ho ells mateixos. D'altra banda, el vídeo educatiu, és aquell material audiovisual que pot utilitzar un professor com a suport en l'explicació del contingut del crèdit que imparteix, o si és elaborat pels alumnes, aquests adquireixen coneixements empírics al gravar-lo.

Produir un vídeo didàctic era l'objectiu inicial, però portat a la pràctica ens hem trobat que hem acabat elaborant un vídeo educatiu. Tant un com l'altre no són activitats que únicament es puguin englobar en un crèdit en concret. Són activitats que poden ser transversals en totes les matèries, i aquest és un dels grans valors afegits que tenen. D'altra banda, produir un vídeo, té algunes limitacions, com són tenir nocions prèvies de la utilització d'una càmera o de l'edició i volatge d'un vídeo. És per aquest motiu, que crec que aquesta activitat seria més adequada dins d'un cicle formatiu de la família d'imatge i so. Aquesta, en concret, l'hem contextualitzat en un cicle formatiu de grau superior d'imatge. Aquest fet, però, no descarta l'execució de l'activitat en un cicle d'una altra família, però s'ha de tenir en compte, que s'haurà d'ensenyar als estudiants com utilitzar les tecnologies audiovisuals necessàries per l'elaboració. Un punt a favor de la implantació de l'activitat en les aules, és la familiaritat dels alumnes amb les TICs, fet que agilitzaria l'explicació de coneixements bàsics per fer l'activitat. Els alumnes, a través d'altres aparells diferents a les càmeres de vídeo, tenen habilitat per l'adquisició i distribució de vídeos, gràcies a les càmeres integrades en aparells mòbils i la popularització de les webs de distribució de vídeo, com pot ser YouTube.

L'ambivalència d'aquesta activitat, és la seva múltiple utilitat. Primerament és una activitat d'aprenentatge actiu per als alumnes, i en segon lloc, la utilització del material audiovisual creat. Aquest material el professor el podrà utilitzar com a vídeo educatiu en els cursos posteriors. Una altra finalitat, és que el vídeo gravat s'utilitzarà com a exemple de l'activitat que hauran de realitzar els alumnes dels següents cursos. Per tant, la producció d'un vídeo didàctic, no és només l'assoliment de la matèria per part de l'alumne i la pràctica amb la filmació i posterior edició del vídeo, sinó també, la creació de material audiovisual que servirà com a vídeo educatiu de l'assignatura.

D'altra banda, l'aprenentatge actiu, és una de les metodologies d'aprenentatge més innovadores, ja que s'allunya de l'ensenyament tradicional amb classes magistrals i es centra en assolir els coneixements practicant-los. Cada assignatura, depenent del contingut que tracti, i per tant com aquest es transmeti (per exemple, un crèdit que ensenyi com utilitzar una càmera de vídeo, les classes seran més pràctiques per part dels alumnes i no magistrals per part del professor), tindrà una metodologia docents més adequada a la matèria curricular. En el cas de l'activitat es tracta d'utilitzar metodologies que introdueixin a l'alumne en un aprenentatge actiu, més enllà d'escoltar al professor en sessions expositives, incorporant estratègies que provoquin l'activitat i el compromís en l'alumne en la recepció de coneixements. Cal dissenyar la informació per a formar el coneixement de l'alumne. És per aquest motiu que crec interessant la producció d'un vídeo en qualsevol entorn educatiu, ja que els continguts audiovisuals estan a l'ordre del dia.

Són aquestes dos idees la base del projecte que tot seguit desenvolupo i detallo. Un treball en el que el major objectiu és que l'alumnat aprengui, i que intento aconseguir motivant-lo a través d'una activitat educativa com és l'elaboració d'un vídeo didàctic. Aquest aprenentatge a través d'una activitat, el podem batejar com a aprenentatge actiu i tot aquest procés ens donarà segons fruits, com són els vídeos educatius. Aquests vídeos realimentaran el coneixement de l'alumnat dels següents cursos.

2. DEFINICIÓ I CONTEXT DEL PROBLEMA

Tal i com hem dit en la introducció, aquesta activitat pot ser transversal en totes les matèries, però l'he contextualitzada dins d'un cicle formatiu de la família d'imatge i so, en concret, en el cicle formatiu de grau superior d'imatge. És per aquest motiu que crec necessari descriure el cicle, i fer una petita introducció a aquells conceptes del currículum que hem de tenir en compte per planificar l'activitat de producció d'un vídeo didàctic.

El currículum és el conjunt d'objectius, competències bàsiques, continguts, mètodes pedagògics i criteris d'avaluació de cadascun dels diferents ensenyaments. Per poder descriure el cicle en el que planificarem l'activitat, hem de tenir en compte el currículum del cicle [2].

Primer revisarem quines són les competències bàsiques, després veurem quines són les competències professionals, les capacitats clau i els camps professionals que segons el Real Decret de la LOGSE ha de tenir el crèdit en el que planifiquem l'activitat. Després descriuré el grup amb el que treballaré i continuaré amb la metodologia que volem aplicar. Finalment explicaré els resultats que he aconseguit.

2.1. Competències bàsiques

Un cicle formatiu de grau superior prepara l'estudiant per ser un professional en una especialitat, i atorga el títol de "tècnic superior". Els alumnes que cursin el cicle formatiu de grau superior d'imatge, sabran com a **competència general**, definir i obtenir imatges fixes o mòbils, en qualsevol suport o format, per mitjans fotogràfics, cinematogràfics o videogràfics i il·luminar espais escènics, determinant i controlant la qualitat tècnica formal i expressiva.

És per aquest motiu que hem triat aquesta família i especialitat en concret per planificar l'activitat, perquè els coneixements i dominis de mitjans videogràfics ens ajuden a dur a terme l'activitat. Aquests alumnes tindran més facilitat per utilitzar una càmera i tot el que comporti gravar un vídeo (il·luminació, enfocament, plans, so, etc). Recordem però, que si decidíssim planificar el vídeo didàctic en una altra especialitat, s'hauria de planificar l'activitat, dedicant un temps previ a ensenyar com funciona una càmera i com s'edita. Però, tal i com hem dit en la introducció, crec que no seria un impediment.

2.2. Competències professionals

Entre les competències professionals que apareixen al decret, en aquesta activitat es tracten les següents. L'ordre alfabètic segueix la nomenclatura en la que apareixen al decret, per tal de localitzar la competència professional al currículum del cicle formatiu que apareix en el decret, si fos necessari:

b) Il·luminar espais escènics:

2. Definir la il·luminació que cal desenvolupar, establint els recursos tècnics, les característiques expressives de la llum i els recursos humans necessaris per obtenir l'efecte definit, optimitant els recursos.
4. Comprovar que la il·luminació s'ajusta a l'ambient lumínic definit, mesurant i ajustant els paràmetres tècnics necessaris.

c) Filmar o gravar productes audiovisuals

1. Interpretar la informació (guió tècnic/instruccions verbals, altres) identificant les característiques del producte que s'ha de desenvolupar.
2. Determinar els recursos materials, tècnics i humans necessaris i les tasques que s'han de desenvolupar per a la captació de les imatges definides en el format i suport establert, segons projecte.
3. Coordinar o efectuar la instal·lació i posada al punt de l'equip de càmera.
4. Realitzar la captació i registres de les imatges segons el projecte, regulant els elements tècnics i ajustant-se als paràmetres expressius establerts.
5. Establir les indicacions tècniques per al processament o tractaments i supervisar la qualitat final de la imatge d'acord amb els nivells fixats.

2.3. Capacitats clau

Les capacitats clau són les capacitats, majorment de tipus individual, més associades a conductes observables en l'individu i són, en conseqüència, transversals -en el sentit que són comuns a molts perfils professionals- i transferibles a noves situacions. Les capacitats clau que tractem en aquesta activitat són:

a) Capacitat de resolució de problemes:

Aquesta capacitat es manifesta en:

- El control de la situació davant d'un accident que pugui sorgir durant el desenvolupament del treball.
- La preparació de la gravació/filmació en cas d'inadequació entre l'estil visual definit (artístic, tècnic, altres) i els recursos estètics i humans disponibles.
- La coordinació o realització de la instal·lació i posada al punt dels equips de presa d'imatge en cas de no disposició dels mitjans i condicions previstes per l'equip de producció/realització o de la inadequació de les condicions ambientals, d'espai o de funcionament en el lloc de treball dels equips.
- L'assegurament de la qualitat de captació de la imatge (fotogràfica, fílmica, altres) en cas de desajust entre el pla previst (guió tècnic, instruccions verbals, altres) i l'objecte o subjecte real que cal captar.
- La garantia de la qualitat del producte final en el cas de defectes o desviacions de les condicions preestablertes.
- La direcció o coordinació dels membres de l'equip en cas que certes actituds o manca d'experiència puguin afectar el bon desenvolupament del treball.

b) Capacitat d'organització del treball:

Aquesta capacitat es manifesta en:

- La planificació de les necessitats de caràcter tècnic per tal que la realització del projecte no s'aturi per manca d'aquestes, tot observant els requeriments del projecte.
- La coordinació del muntatge de la càmera, els elements de la càmera i el material d'enregistrament per tal de posar al punt l'equip de filmació/gravació.

c) Capacitat de responsabilitat en el treball:

Aquesta capacitat es manifesta en:

- La realització de la captació i registre de les imatges en funció dels objectes o subjectes que cal captar, els moviments de la càmera, les condicions de llum, altres, segons els paràmetres expressius establerts en el projecte.
- La supervisió de la qualitat del producte final segons els nivells prefixats.

d) Capacitat de treball en equip:

Aquesta capacitat es manifesta en:

- La participació amb l'equip artístic (actors, figurants, altres) per dirigir les seves accions i gestos davant de la càmera.

e) Capacitat d'autonomia:

Aquesta capacitat es manifesta en:

- La resolució d'anomalies i contingències en la fase de realització de productes fotogràfics o audiovisuals.

2.4. Continguts del crèdit en el que planifiquem l'activitat

El crèdit elegit és el 13: *mitjans fotogràfics i audiovisuals*. En aquest planificarem l'activitat de creació d'un vídeo didàctic.

El que hem de tenir en compte a l'hora de planificar l'activitat en un crèdit o un altre és la matèria que tracta, i per tant identificar quins són els coneixements que han d'aprendre els alumnes, i com hem de planificar l'activitat per tal que es realitzi l'aprenentatge actiu.

En aquest cas, hem elegit els coneixements entre els objectius terminals del crèdit. Els objectius terminals que complirem en l'activitat són:

- Identificar les prestacions, aplicacions i característiques operatòries dels sistemes de captació, registre, tractament i reproducció de so emprats en la producció d'obres o

programes audiovisuals i d'espectacles, a partir de l'operació i l'anàlisi del sistema i dels resultats obtinguts i de la documentació tecnicocomercial dels equips.

- Relacionar les característiques del so i de la seva propagació amb les magnituds i unitats de mesura.

2.5. El grup classe

L'alumnat amb el que he treballat és un grup de 30 alumnes d'un primer curs del cicle de grau superior. Aquest grup fa la majoria de classes conjuntament, però en determinats crèdits més pràctics, es fan grups partits, exactament dos grups de 15 alumnes cada un. El crèdit 13, *mitjans fotogràfics i audiovisuals*, on he realitzat l'activitat, tenia un cop a la setmana dos hores de classe dividida, exactament de 4 a 6 un grup i de 6 a 7 un altre, amb un petit descans entre grup i grup.

Aquesta activitat l'he dut a terme a finals del 2n trimestre, incloent-la en l'avaluació del crèdit 13: mitjans fotogràfics i audiovisuals, gràcies a la col·laboració del seu professor. La major part d'aquest alumnat prové d'un cicle formatiu de grau mitjà i tenen pràctica amb l'utilització del material tècnic audiovisual necessari per fer l'activitat, fet que facilita i agilitza la pràctica. Els alumnes estan familiaritzats amb gravar, connectar micròfons, i connectar la càmera a una televisió per tal de poder visualitzar la gravació, però les competències sobre volcatge i edició de vídeo, és donen en una assignatura del segon curs d'aquest cicle, fet que hem va limitar molt l'obtenció del producte final.

2.6. Metodologies utilitzades per l'activitat

En l'activitat utilitzarem bàsicament dos metodologies:

1. ABP (l'aprenentatge basat en problemes)
2. Aprenentatge cooperatiu.

Aprofundirem en ambdós més endavant.

2.7. Objectius de l'activitat

Els objectius que pretenc aconseguir a través d'aquest projecte són:

- Saber definir els objectius de l'activitat i relacionar-los amb els de l'assignatura, obtenint la planificació de l'activitat en un document.
- Saber planificar una activitat de classe, i per tant, adquirir habilitat com: controlar el temps necessari per realitzar-la i saber quin temps ha d'ocupar cada pas del procés de producció per tal de poder guiar als alumnes en l'elaboració; preparar una presentació power point per poder explicar als alumnes en què consisteix l'activitat a realitzar.
- Identificar les necessitats específiques per portar a terme l'activitat, d'aquesta forma obtenir un llistat del material que necessiten els alumnes per fer l'activitat, i/o les aules i plató necessaris. D'aquesta forma el centre es pot planificar l'ocupació de les aules i els recursos.
- Guiar els alumnes durant el procés d'elaboració de continguts didàctics, a través d'un document guia que contingui la descripció dels elements a entregar i els passos que han de seguir per aconseguir el resultat final. Produir el vídeo didàctic per primer cop, com a experiència pilot, i posteriorment poder avaluar-lo i afegir-hi millores.
- Tant durant l'activitat com un cop acabada, observar la motivació dels alumnes i la implicació d'aquests. També proposarem una co-avaluació entre els grups dels alumnes del producte final (vídeo didàctic).

3. DESCRIPCIÓ DEL PROBLEMA

3.1. Metodologia

A través d'un aprenentatge cooperatiu, l'alumne aconseguirà fer l'activitat. Una persona sola, és impossible que surti davant de la càmera, locuti, hagi fet el guió i dirigeixi, i al mateix moment faci d'operari de càmera.

Per poder definir "aprenentatge cooperatiu", podem trobar informació en multitud de llibres, pàgines web i fòrums especialitzats, alguns dels quals podem trobar en la biografia del projecte. Per explicar què és l'aprenentatge cooperatiu hem basat en un grup de Recerca i Innovació en Metodologies d'Aprenentatge (RIMA) de la UPC. Aquests ens descriuen l'aprenentatge cooperatiu com:

Un terme genèric usat per referir-se a un grup de procediments d'ensenyament que parteixen de l'organització de la classe en petits grups mixtos i heterogenis on els alumnes treballen conjuntament de manera coordinada per resoldre tasques acadèmiques i aprofundir en el seu propi aprenentatge.

Dos autors de referència, els germans David i Roger Johnson, ambdós psicòlegs socials, ho han definit com aquella situació d'aprenentatge en la qual els objectius dels participants estan estretament vinculats, de tal manera que cadascun d'ells "només pot assolir els seus objectius si i només si els demés aconsegueixen assolir els seus".

L'aprenentatge cooperatiu es fonamenta en:

- Valorar el potencial educatiu de les relacions interpersonals existents en qualsevol grup.
- En considerar els valors de socialització i integració com eficaçment educatius.
- En l'aprenentatge per desequilibració.
- En la teoria del conflicte sociocognitiu.
- En l'increment del rendiment acadèmic.

És per aquest motiu que l'aprenentatge cooperatiu atansa a l'alumnat al món laboral real, ja que la majoria de treballs del món audiovisual són en equip, i tots han de tirar endavant conjuntament per assolir un mateix projecte.

En comparació amb el treball en grup clàssic les diferències que obtenim són:

- En la composició dels petits grups.
- En l'organització de la tasca i de les activitats.
- En la distribució de la tasca.
- En la implicació de tots els participants.
- En el grau de control mutu i en les exigències mútues.

I d'altra banda les funcions bàsiques per la cooperació en l'aprenentatge per part dels alumnes treballant en un petit grup cooperatiu són:

- Posar-se d'acord sobre el que cal realitzar.
- Decidir com es fa i què ha de fer cadascú.
- Realitzar els corresponents treballs o proves individuals.
- Discutir els trets d'allò que realitza o ha realitzat cadascú, en funció de criteris preestablerts, ja sigui pel professor o pel propi grup.
- Considerar com es complementa el treball; escollir, entre les proves o treballs individuals realitzats, aquell que s'adopta en comú, o bé executar individualment cadascuna de les parts d'un tot col·lectiu.
- Valoració en grup dels resultats, en funció dels criteris establerts amb anterioritat.

Referent als avantatges de l'aprenentatge cooperatiu, ens trobem que tant les evidències de la pràctica com la validació dels estudis que s'han fet, ens informen que l'aprenentatge cooperatiu és una metodologia que aporta una millora significativa de l'aprenentatge de tots els alumnes que s'impliquen en ell, en termes de:

- Motivació per la tasca
- Actituds d'implicació i d'iniciativa

- Grau de comprensió del que es fa i del perquè es fa
- Volum de treball realitzat
- Qualitat del mateix
- Grau de domini de procediments i conceptes
- Relació social en l'aprenentatge

I finalment, si busquem les situacions indicades pel treball cooperatiu, segons el grup de Recerca i Innovació en Metodologies d'Aprenentatge (RIMA) de la UPC, trobem, entre altres situacions, aquelles que requereixin:

- A la composició dels petits grups.
- A la organització de la tasca i de les activitats.
- A la distribució de la tasca.
- A la implicació de tots els participants.
- En el grau de control mutu i en las exigències mútues.

Tal i com hem dit, l'aprenentatge cooperatiu atansa a l'alumnat al món laboral real, obligant-los a fer una tasca en grup, i a assolir el compromís i paciència que aquest fet requereix.

També he tingut molt el compte, alhora d'elaborar les pautes de desenvolupament de l'activitat, el que diuen els germans David i Roger Johnson del treball cooperatiu [3]: *No és col·locar els alumnes en grup i dir-los que treballin junts sense estructurar les tasques que se'ls assignin perquè facin un veritable treball en equip. Tampoc no és col·locar els alumnes en grup perquè treballin junts però fer una avaluació exclusivament individual, sense avaluar ni valorar els resultats comuns.* Molts cops es barreja el significat de l'aprenentatge cooperatiu amb el col·laboratiu, tal i com diu G. Jiménez [4] en els seus estudis. Encara que alguns autors no diferencien entre cooperació i col·laboració (i, quan parlem d'estudiants, en molts casos els termes poden ser intercanviables), el cert és per a la major part d'autors, la col·laboració suposa un estadi superior al de la cooperació en termes d'interdependència positiva entre els membres del grup i també en la manera de desenvolupar la tasca a realitzar, en el sentit d'associar la cooperació a la divisió de tasques per assolir l'objectiu comú i la col·laboració a les contribucions d'igual a igual per assolir l'esmentat objectiu. Alguns autors, com els germans Johnson, assenyalen que la col·laboració es dona en grups cooperatius d'alt rendiment, que són aquells grups cooperatius on, a més d'acomplir-se tots els criteris requerits per ésser un grup d'aprenentatge cooperatiu, s'obtenen rendiments que superen qualsevol expectativa raonable.

Una altra metodologia que també utilitza és l'**ABP** (l'aprenentatge basat en problemes). Aquesta és una de les metodologies d'aprenentatge basades en el constructivisme que utilitza un conjunt d'activitats i propostes de treballs al voltant d'una situació, escenari o problema, amb la finalitat que l'estudiant aprengui a buscar, analitzar i utilitzar la informació i a integrar el coneixement.

Per tant, l'aprenentatge és actiu, en quan que és l'alumne qui a través de fer l'activitat aprèn de forma activa, adquirint els coneixements necessaris per poder elaborar el vídeo, i el contingut d'aquest.

D'altra banda, per aconseguir aquest aprenentatge actiu, he aplicat ambdós metodologies d'aprenentatge, el col·laboratiu i l'ABP, creant un híbrid adequat per aquesta activitat. La metodologia ABP, en quan es planteja un problema o conflicte que l'alumne ha de resoldre -ha de fer un vídeo- i, la cooperativa -l'ha de fer en grup-. Aquestes dos metodologies, no són contràries a l'aprenentatge actiu, ja que aquest aprenentatge es fa "en grup" i a través de la solució d'un problema, la creació d'un vídeo, que serveix com a motivació.

3.2. Resum del projecte que realitzarà l'alumnat

El producte final que hem d'aconseguir és un vídeo didàctic fet en grups de 3 o 4 alumnes. El professor ha d'elegir els coneixements de l'assignatura que vol que tractin els vídeos. En aquest cas, el funcionament dels micròfons i la seva utilitat.

L'activitat en principi la teníem planejada per elaborar un vídeo didàctic, en el que els alumnes haurien de gravar un vídeo on un d'ells surti explicant els diferents tipus de micròfons que existeixen, i per a què s'utilitza cada un. D'aquesta forma l'alumne interioritzaria els coneixements relacionats amb micròfons, a banda de practicar amb la gravació i edició de

vídeo (com a coneixement transversal del cicle) i finalment produiria material didàctic que serviria com a suport audiovisual de les classes magistrals que faria el professor en el curs vinent. El vídeo també faria la funció d'exemplificar l'activitat que haurien de realitzar els alumnes en cursos posteriors.

A l'hora de planificar l'activitat, junt amb el tutor del grup, hem va aportar punts de vista més pràctics. Els alumnes, al ser de primer curs, no sabien editar vídeos (competència que assolirien en una assignatura del segon curs), fet que va limitar l'obtenció del producte final, i per tant l'aprenentatge de l'alumne. Finalment, vam decidir modificar l'activitat, i passar d'elaborar un vídeo didàctic a un vídeo educatiu. Aquest vídeo, farà que l'alumne aprengui fent-lo. Es tractarà de saber com funcionen els micròfons utilitzant-los en diferents contextos, veient així, quin és el més adequat per a cada situació.

3.3. Organització del grup-classe

El grup està format per 30 alumnes, però com ja hem dit, la pràctica la faran en 2 hores amb grup partit. Farem la pràctica dos cops, el primer amb la meitat del grup, formada per 15 alumnes, durant dos hores, i l'altre grup de 15 alumnes després. És molt favorable poder realitzar aquesta pràctica amb el grup partit, de forma que es pot estar molt més pels alumnes, si sorgeix algun dubte o hi ha algun contratemps.

Els alumnes s'han d'organitzar amb grups de 3 o 4, de forma que, de cada meitat de grup, van sortir quatre grups: tres grups de quatre i un grup de tres alumnes.

Aquest nombre és adequat, ja que es necessita mínim ser tres persones a cada grup, un que gravi, i dos que estiguin davant la càmera. En el grup de quatre, dos davant de la càmera, i dos darrera, un gravant i l'altre coordinant i dirigint la pràctica.

3.4. Recursos i material didàctic necessari

Basant-nos en el sistema de treball del departament d'Imatge i so de l'institut hem fet servir totes aquelles eines que estaven al nostre abast i que hem considerat un bon suport per a cada una de les tasques realitzades.

L'explicació de la pràctica, s'ha fet sense cap suport de projeccions, ja que era breu i entenedora.

Aquesta, al ser la primera activitat, o activitat pilot, no contem d'exemples de l'activitat fetes per cursos anteriors, de forma que no ha fet falta un canó projector per poder visualitzar-los, sinó caldria comptar-ho com a material didàctic necessari.

En una activitat d'aquest tipus és evident la necessitat de material audiovisual. Cada alumne necessitarà una càmera de vídeo, amb trípod i els micròfons amb els que es fa la pràctica: el de petaca, el demà i el de la càmera.

No és necessari que cada alumne tingui disponibles en tot moment aquest material, sinó que es poden anar rotant els grups, de forma que amb la meitat de material que número de grup d'alumnes hi ha, és suficient. En aquest cas nosaltres hem necessitat:

- Una càmera a plató.
- Tres càmeres per gravar declaracions a l'exterior.
- Tres trípod.
- Tres micròfons de càmera (els que van incorporats en la càmera).
- Tres micròfons de mà.
- Dos micròfons de solapa (per la gravació al plató).

Equipament de l'institut:

- Plató amb l'equipament bàsic: graella de llums, endolls, i cables per alimentar les càmeres.
- Sala de postproducció: en aquesta es visualitzaran els vídeos gravats amb tot el grup. Aquesta sala ha d'estar equipada amb monitors i taules de so adequats per poder visualitzar i sentir les gravacions correctament.

Finalment, es necessiten cintes de vídeo (el format adequat per la càmera que s'utilitzi), per tal de poder enregistrar l'activitat.

3.5. Planificació de l'evolució de l'activitat

Prèviament se'ls ha donat, en una sessió anterior, un full on se'ls explica la pràctica que realitzaran en la següent sessió, i el que han de portar preparat.

Tal com es mostra a l'Annex 1, per tal de poder desenvolupar la pràctica amb més rapidesa, se'ls demana que portin preparats i impresos dos guions literaris:

1. Una **entrevista**, de **5'** de duració que es farà al plató, on un presentador fa preguntes al convidat, que per Sant Jordi publicarà un llibre i el ve a presentar.
2. Una **connexió**, d' **1'** de duració, que es farà amb l'exterior.

El dia de la pràctica, s'ha de reunir el grup (recordem que són 15 en cada sessió, ja que és classe partida), i se'ls explica en què consisteix la pràctica. En aquesta explicació remarcuem: aspectes tècnics d'utilització de càmera, trípod i micròfons, i d'altres com la temporització de l'activitat i definim el producte que han d'entregar.

Durant el transcurs de la pràctica, el professor o professora ha d'anar corregint i guiant als grups en el procés de gravació, i solucionar els dubtes que vagin sorgint. Si a més d'un grup els surt el mateix, seria bo reunir a tots els grups i comentar-lo, sempre que a criteri del professor, no trenqui el ritme de treball.

Quan s'hagi acabat la pràctica, segons la planificació temporal hauria de ser de 10 a 15 minuts de finalitzar la classe, els alumnes i el professor visualitzaran les gravacions i compararan en les que els micròfons s'han utilitzat adequadament i en les que no.

La diferència de lliurament del vídeo, recau en el fet que aquest grup era de primer curs del cicle formatiu, i les competències per volcar i editar un vídeo les obtenen en un crèdit de segon curs. Aquest fet hem va limitar molt la pràctica, ja que el professorat em va recomanar no ensenyar-los com es feia.

En la visualització dels vídeos, els alumnes podien veure, quins micròfons eren els adequats per cada context, ja que segons el soroll i els canals pels que havien gravat, es podia saber.

3.6. Dates d'entrega, planificació de les classes, etc.

Aquesta pràctica es pot fer en una sola sessió de dos hores de durada. Està planificada comptant que cada equip té els materials audiovisuals necessaris per enregistrar, i no ha d'esperar a que altres grups acabin, alentint així el procés.

També és important, una sessió abans, facilitar-los el full amb la previsió de la pràctica pel següent dia, ja que així ja tenen les idees del que volen gravar pensades, i no cal dedicar temps a aquest aspecte de creació més subjectiu i de treball personal dels alumnes.

3.7. Contingut de l'activitat

Durant el treball personal de l'alumnat i la pràctica al plató, podem distingir aquests continguts que es tenen previst de tractar:

- Redacció de un guió: es té en compte la creativitat, capacitat de síntesi i resolució de conflictes. Aquest és un aspecte del món audiovisual que en els cicles d'Imatge i So no es tenen en compte, però que el dia de demà, en el món laboral, es poden trobar, perfectament, en una situació en la que s'hagin de fer càrrec d'una feina per l'estil, ja que està estretament relacionada amb la creació audiovisual. D'altra banda també es treballarà amb el processador de textos *Writer* de l'Openoffice, que ajuda a practicar i recordar aquesta competència transversal.

- Planificació temporal de la producció: els alumnes saben el que han de gravar i el temps que tenen per fer-ho. Aquest fet els obliga a gestionar-se el temps i organitzar-se en grup per tal d'arribar a temps a complir amb l'objectiu.
- Practicar i a l'hora tenir cura dels materials audiovisuals: és una eina de treball, i com a professionals del món audiovisual, han d'aprendre a tractar-les i cuidar-les.
- Ubicar els punt de rodatge: decidir on es gravarà.
- Controlar el moment del rodatge: veure quins factors externs ens afecten, soroll, llum, etc..

3.8. Objectius de l'alumnat

Com a objectiu de l'alumnat en aquesta activitat, voldria que a través de l'elaboració d'un vídeo didàctic, adquireixi coneixements sobre el crèdit en el que es planifica aquesta activitat a través de l'aprenentatge actiu. Alhora l'alumnat estarà creant material didàctic, en aquest cas vídeos educatius, que serviran de suport en les classes magistrals del professor, i com a exemple de l'activitat que hauran de realitzar cursos posteriors.

3.9. Criteris d'avaluació

Sovint, els criteris d'avaluació, ja venen definits pel departament del cicle a principi de curs, però no era el cas del departament d'Imatge i So. Aquest cas té una part negativa, que és la manca de pautes per establir l'avaluació, però per altra part, la llibertat d'avaluar el que creguem adequat. Vaig decidir establir els criteris d'avaluació següents, que abans de començar l'activitat vaig fer conèixer als alumnes:

CRITERIS	VALORACIÓ
Els plans estan ben gravats.	/2
La imatge és estàtica, i si hi ha algun moviment de càmera aquesta no tremola.	/1
Qualitat tècnica del so (el l'opció que els micròfons són els adequats).	/3
Il·luminació correcta	/1
La duració és l'adequada	/1
Creativitat pròpia del grup	/1
Actitud i motivació davant la pràctica	/1
TOTAL	/ 10

En la classe anterior a la pràctica, se li ha demanat a l'alumnat que elabori un guió per poder fer la pràctica amb més rapidesa i així optimitzar el temps. Aquest guió, tot i que necessari per fer la pràctica, no l'inclou en l'avaluació ja que no es competència del crèdit aprendre o saber fer correctament un guió. El que si que podem avaluar és la correcta gravació dels plànols i que l'activitat s'hagi fet en el termini establert, fet que va estretament lligat amb si s'ha seguit el guió, o s'ha improvisat durant la gravació.

4. RESULTATS

4.1. Descripció de l'activitat

L'activitat que en principi s'havia de realitzar, produir un vídeo didàctic, ens va portar algunes contraindicacions per part del tutor del grup a l'hora de planejar-la. La primera, era la manca de competències per part de l'alumnat, a nivell de volcatge i edició de vídeo, fet que ens limitava l'obtenció del producte final tal i com el teníem planejat. És per aquest motiu que vam decidir canviar el producte final, d'un vídeo editat, a la gravació de l'activitat en un MiniDV que després vam visualitzar amb tots els grups i comentar. Fent-ho així, no vam obtenir un vídeo didàctic que el professor podia utilitzar en cursos posteriors com a suport audiovisual. És per aquest motiu, que vaig decidir canviar el contingut del vídeo. Primer tenia planejat gravar l'explicació d'alguna part de contingut d'una matèria, en aquest cas del crèdit 13: *mitjans fotogràfics i audiovisuals*. Però com que no podríem obtenir un vídeo didàctic, vam acordar, que l'aprenentatge, en aquest cas, es podria fer a través de la gravació. Si els alumnes havien de saber com funcionava un micròfon, què millor que utilitzar-los. Amb aquesta idea, vam planejar dos situacions de gravació diferents, i els alumnes havien de fer dos versions de cada situació, una amb els micròfons adequats, i una segona amb els incorrectes. D'aquesta forma, en la posterior visualització, veurien quins són els adequats, no perquè els hi hagi dit el professor que són uns en concret, sinó perquè ells han vist que si no utilitzen els idonis segons el context, la gravació no té qualitat de so.

En la sessió prèvia a la pràctica, el professor va donar un full explicatiu de la pràctica, és la còpia que es pot veure en l'Annex 1, per tal que, els alumnes portessin preparat dos guions pel dia següent i així agilitzar la pràctica. Els alumnes ho van fer. El dia de la pràctica, a l'inici de l'activitat, se'ls va reunir a tots i se'ls va descriure la pràctica, què havien de fer, com i per què. Ho vaig fer explicant-los-hi, i donant-los-hi un full amb l'esquema del que havien de fer durant les dos hores que durava la sessió – aquest document el podem veure en l'annex 2 -. Després se'ls va distribuir el material audiovisual, i cada grup es va organitzar per començar a gravar. Al plató es van quedar dos grups, un que gravava i l'altre, mentrestant, s'estava esperant, i quan un acabava del plató es dirigia a l'exterior i avisava al següent grup perquè pugés cap al plató. D'aquesta forma vam evitar aglomeracions d'alumnes al plató, i menys soroll i distraccions a l'hora de gravar. En el plató anava donant indicacions i correccions als grups que es necessitava, sempre recordant-los-hi els temps que tenien per gravar i el que els quedava per acabar la pràctica. Al finalitzar, tots els grups es van ajuntar a la sala de postproducció en la que es va fer un visionat de totes les gravacions. Alguns grups només van enregistrar les versions amb els micròfons adequats, i es podria entendre que els grups que no van enregistrar les dos versions no van adquirir els coneixements. En realitat, el fet de visualitzar en grup les gravacions de tot, i ells mateixos comentar quins eren els micròfons adequats i quins no, va fer adquirir els coneixements a tots els alumnes, tant dels grups que van poder acabar la pràctica com els que no.

4.2. Problemes que han sorgit

El problema principal va ser la temporització. El professor de l'assignatura, va cedir una classe de dos hores per fer la pràctica, i vaig planejar l'activitat en aquest temps. Segons la planificació temporal de l'activitat, el temps era suficient per fer tota l'activitat i visualitzar els vídeos enregistrats tot el grup, però hem vaig trobar, que tot i que els alumnes portaven preparats els guions, el seu ritme de treball és molt lent, no estan acostumats a treballar amb pressa o sota pressió, i no són productius al ritme que es demana al món laboral. És per aquest motiu, que si tenien de gravar dos versions de cada context, amb total 4 gravacions, amb un total de 14 minuts, i tenien una hora i mitja per fer-ho, menys dos grups, la resta van ser incapaços.

4.3. Modificacions que s'haurien d'aplicar per solucionar els problemes

Creia que seria més fàcil dur a terme aquesta activitat en un cicle de la família d'Imatge i So, perquè a més a més de treballar continguts transversals del cicle (els que s'elegiran com a contingut del vídeo didàctic), també hi hauria nocions de gravació prèvies i aquest fet agilitzaria la pràctica. A la realitat, com ja hem comentat, ens hem trobat que els coneixements no eren suficients per obtenir el producte final (vídeo gravat i editat). La solució podria ser planificar la

pràctica amb més classes, i dedicar alguna sessió del principi a transmetre les competències necessàries per poder bolcar i editar els vídeos. Utilitzaríem la mateixa estructura per planificar les sessions necessàries per l'activitat, en un altra família de cicles formatius o en batxillerat.

Finalment, referent a la temporització, crec que no s'hauria de canviar, ja que si els alumnes s'acostumen a tenir molt temps per fer una gravació, el que fan es acomodar-se, i el dia de demà, quan tinguin contacte amb el món laboral, el ritme és frenètic i no el podran seguir. És per aquest motiu, que crec que són ells els que s'han d'adaptar, ja sigui acabant la pràctica fora de l'aula, o com crec adequat, suspentent l'avaluació si aquest no s'ha fet en el temps establert, que era suficient. D'aquesta forma s'apropa més a l'alumne a un ritme adequat de treball, ja que molts d'ells no es saben planificar el temps.

4.4. Valoració global

La pràctica va aconseguir l'objectiu principal plantejat: que els alumnes aprenguessin com funcionen els micròfons, i què passa quan no s'utilitzen correctament.

Aplicant les modificacions comentades en el punt anterior, es podria perfeccionar els punts dèbils de la pràctica, i aconseguir així un resultat més òptim i controlat en tots els grups. El gran problema va ser la manca de preparació dels alumnes del cicle, tant a nivell de competències, com a ritme de treball. Les competències, si l'alumne no les té perquè encara no se l'hi han ensenyat, és evident que no estaran capacitats. Referent a la temporització i al ritme de treball, el problema rau en la falta de pressió, perquè l'alumne, amb poc esforç, aprova igual, i realment no aprèn el que és treballar fins que surt al mercat laboral. A nivell professional, és impensable gravar 14 minuts bons, en una hora i mitja, tot i tenir els guions preparats i el material apunt. El tutor prèviament va comentar que era massa feina per dos hores, però vaig seguir amb la temporització inicial de l'activitat basant-me en el punt de vista del món laboral, ja que hi havia temps de sobres i havien de ser capaços de fer-ho.

5. CONCLUSIONS

Un cop acabada l'activitat, i realitzat tot el projecte, considero que he après molt. Fins ara havia estat present en el món audiovisual laboralment, és per aquest motiu que donava tanta importància al rendiment, a la planificació temporal de l'activitat, i a complir amb el temps establert, ja que en el món laboral audiovisual, almenys, el ritme de treball és molt alt. A través d'aquest projecte, i de la implantació de l'activitat en un grup classe, he pogut veure com es viu el món audiovisual com a docent. També com es preparen als futurs professionals del sector, i els coneixements que adquireixen i transmeten els professors a partir del currículum, que serien els que es consideren com a fonamentals, per "sobreviure" en el món audiovisual. I a l'haver vist aquests factors conjunts, m'ha fet canviar moltes opinions i punts de vista, i entendre perquè alguns aspectes laborals són com són.

L'ambient de treball, tot i que he estat en desacord amb alguns punts de vista del tutor del grup, sempre ha estat bo, hem compartit opinions, jo teòriques i potser una mica il·luses, i ell m'ha explicat que és el que realment hi ha a les aules. A través d'aquesta planificació, he sabut controlar les temporitzacions de les activitats, aprendre a com tractar a l'alumne i captar la seva atenció, i com motivar-los a fer les activitats i aprendre, explicant-los-hi les situacions del món laboral en les que els seria útil el que estaven aprenent.

Jo tenia i tinc, una forma i ritme de treball alt, i crec que com menys es demana menys et donen, i és per aquest motiu que no vaig voler canviar la temporització de la pràctica, ja que sabia del cert que hi havia temps suficient si treballaven a un ritme normal. El tutor va tenir raó, de tots els grups, només dos van poder acabar, i amb temps, la pràctica encomanada, fet que recolza la meua teoria de "l'optimització d'energia", que si amb menys esforços aprofiten igual no tenen perquè fer més feina. No crec que sigui problema ni del centre, ni dels professors, ja que ells s'esforcen per plantejar innovacions en les àrees, i els he vist fent classes i motiven a l'alumnat, igual que n'estan ells, però crec que el ritme de treball i els esforços que els demanen per aprovar són mínims, i és per aquest motiu, que molts alumnes surten al món laboral amb un títol però amb competències mínimes. Crec que s'hauria d'avaluar què saben fer els alumnes, i no només si han aprovat un examen i han anat a classe, ja que els cicles formatius, formen a tècnics especialitzats, i a la realitat ens trobem que gran part no ho són. Com a professora, espero poder canviar la forma d'ensenyar als alumnes i la motivació i expectatives d'aquests, però crec que està en mans dels professors, demanar i fins i tot exigir més esforços per poder arribar a algun lloc, en aquest cas aprovar el curs. Jo com a professora, en les meves classes, seré molt exigent, i intentaré encomanar als meus companys docents que també ho siguin. Fent el mínim, els alumnes aprofiten, i el dia de demà, quan s'incorporin al món laboral, s'espavilen i aprenen. Si finalment el que ha estat alumne al món laboral se'n surt, no hi ha cap problema, però crec que l'estem ignorant. No tindria perquè haver-se d'espavilar al món laboral i aprendre al lloc de treball, teòricament és una persona amb una formació prèvia i capacitada per desenvolupar la feina pertinent a la seva titulació. Si l'alumne s'incorpora en una feina en la que té companys que li poden ensenyar, ho farà bé, si prou li interessa el treball. Però plantejem-nos que un alumne del cicle d'Imatge, vol crear la seva pròpia empresa audiovisual, una productora per exemple. Aquesta persona té competències suficients per fer aquesta feina? La resposta és clara: No. Si que gran part de l'aprenentatge s'adquireix amb l'experiència en totes les feines, però ja que aquest cicle és majoritàriament pràctic, perquè no surten prou preparats els alumnes? Jo crec que és problema del nivell d'exigència, de la llei del mínim esforç. La motivació dels alumnes és basa en aprovar el curs, però no s'han de plantejar l'aprenentatge com una obtenció del títol, sinó com una adquisició de competències i coneixements que el dia de demà els seran útils per poder treballar en el que els agrada. D'aquest fet, se'n donaran compte el dia que s'incorporin al món laboral, i per molt que li diguem a un alumne que aprofiti les classes que li serviran el dia de demà, ell només veu el dia d'avui, si li interessa i li serveix o no. És per aquest motiu, que només està en mans del professorat, buscar una motivació superior, o com a alternativa, augmentar el nivell d'exigència per aprovar el curs, si és aquest l'únic objectiu que tenen els alumnes. La qualitat la fixa el professorat, no l'alumne. Per aconseguir l'objectiu, adquiriran més competències i, per tant, seran professionals més ben qualificats.

D'altra banda, també he après que la docència és un treball en grup, ja que per molt que jo tingui unes idees, a través de parlar-les amb la resta de professors, i compartir opinions arribant així a un consens grupal, són les que funcionen millor.

Crec que la idea del vídeo didàctic i/o educatiu és molt bona idea, ja sigui en un cicle de la família d'imatge i so, o en un altre tipus d'estudis, ja que gravar i crear un producte audiovisual és un aspecte motivador per a l'alumne. Aplicant les solucions que he previst en l'activitat, es pot solucionar amb facilitat els entrebancs que han sorgit, com el temps o la manca de competències, que crec que estan estretament relacionades.

Referent a la metodologia d'aprenentatge cooperatiu, crec que és molt positiva, ja que els alumnes aprenen a treballar en grup, resoldre conflictes entre ells, i assumeixen més responsabilitat que si el treball és individual. En un treball individual si un alumne suspèn o no rendeix prou, només ho fa ell. En canvi, el fet de pertànyer a un col·lectiu li pot suposar un incentiu que el motiva a rendir, i alhora s'hi suma una pressió social i/o grupal.

Aquest és un projecte amb una gran possibilitat de connexió amb altres matèries. La producció de material didàctic audiovisual per la pròpia matèria és enriquidor per l'alumnat, pel professor i pel centre, ja que suposa un valor afegit.

Si el dia de demà sóc professora en algun centre, intentaré aplicar aquest projecte en altres matèries d'altres cicles i batxillerat, fent col·laboracions el departament d'imatge i so amb altres de diferents especialitats. Crec que aquesta activitat és viable, i enriquidora, com ja hem dit, per l'alumnat, professorat i centre. Per aquest motiu, no arxivaré aquest projecte, sinó que el tindrè present per les meves futures classes.

6. BIBLIOGRAFIA

REFERENCIADA EN EL TEXT

[1] Fernández Muñoz, Ricardo. UCLM Universidad de Castilla la Mancha. *Uso didáctico del vídeo*. 8/01/03. <http://www.uclm.es/profesorado/ricardo/video/>

[2] Annex del DECRET 177/1997, de 22 de juliol, pel qual s'estableix el currículum del cicle formatiu de grau superior d'imatge (DOGC núm. 2447 de 4 d'agost de 1997).

[3] Johnson, D.W.; Johnson, R.T.; i Holubec, E.J.: El aprendizaje cooperativo en el aula: Paidós.

[4] Jiménez, G., Llobera, R. i Llitjós, A. (2005). Los niveles de apertura en las prácticas cooperativas de química. *Revista Electrónica de Enseñanza de las Ciencias*, 4(3).

ALTRA EN LA QUE M'HE BASAT PER ELABORAR EL PROJECTE

Arniz, P.: Qui és qui. Les relacions humanes al grup classe. GRAÓ.

Arnaiz, P.; Gil, N.; de las Heras, M. i Navarro, E.: Eines per a l'acció tutorial. Ceac.

Baumgartner, P. (2005). Cómo elegir una herramienta de gestión de contenido en función de un modelo de aprendizaje. Elearning Europe Directory 17 May 2005
http://www.elearningeuropa.info/directory/index.php?page=doc&doc_id=6148&doclng=7

Díez de Ulzurrun, A. i Massegosa A.: La dinàmica de grup en l'acció tutorial. GRAÓ.

Fabra, M.L.: Técnicas de grupo para la cooperación. Ceac.

Huberman, A. M. (1973). *Cómo se realizan los cambios en la educación: una contribución al estudio de la innovación*. París, Francia, UNESCO-OIE.

Johnson D.W. Johnson R.T y Holubec E.J. El aprendizaje cooperativo en el aula. Paidós Educador. Buenos Aires 1999

Montaño, J.J., Palmer, A. i Palou, M. (2008). Les competències transversals a l'educació superior. Una visió acadèmica. Palma: Universitat Illes Balears.

Ovejero, A.: El aprendizaje cooperativo. Una alternativa eficaz a la enseñanza tradicional. PPU.

Pujolàs, P.: Aprender juntos alumnos diferentes. Eumo.

6.1. WEBGRAFIA

Aprentatge cooperatiu

http://giac.upc.es/PAG/giac_cat/giac_que_es.htm
<http://www.xtec.es/~aorihuel/treball%20cooperatiu.htm>
<http://www.concejoeducativo.org/nsp/pre/3trab-coop.htm>
<http://www.lanzadera.com/cooperativo>
<http://www.co-operation.org/>

Metodologies d'aprenentatge

<https://www.upc.edu/rima/grups/giac>

Sobre el treball en grup

<http://webquestplus.zoomblog.com/cat/1626>

Sobre ABP

http://www.sistema.itesm.mx/va/dide/red/3/que_abp.html

<http://www.xtec.cat/~jrosell3/metodologies/abp/>

<http://www.xtec.net/~rgrau/abp/abpbases.htm>

Informació del cicle

<http://www.xtec.es/fp/12/1252.htm>

<http://www.xtec.es/fp/12/1252c13.htm>